

Delati kvalitetno, z manj zalogami je nujno

Čas učenja, dopovedovanja in prepričevanja je mimo

Pomembnejši podatki o polletnem poslovanju so objavljeni v tej številki časopisa drugje, zato v tem sestavku le na kratko ocenjujem doseganje najpomembnejših nalog v poslovanju v letošnjem prvem polletju in možnosti do konca leta.

Z enim stavkom izražena ocena našega polletnega poslovanja bi bila takale: nekatere osnovne naloge, predvsem fizični obseg proizvodnje in obseg izvoza, uresničujemo zelo uspešno, ob tem pa imamo še rezerve, ki bi lahko vplivale na boljši finančni rezultat in bi jih zato kazalo izkoristiti, predvsem na področju hitrejšega obračanja zalog in kvalitete izdelkov.

KAKO SMO DELALI IN PRODAJALI

V prvem polletju smo izdelali 1.070.405 parov obutve. To je 10 % več kot v prvem polletju lanskega leta in 7,2 % več kot je bilo planirano. To proizvodnjo smo dosegli s 6 % večjim številom zaposlenih, tako da je tudi produktivnost porasla za 4 %. To je bolje kot lani in tudi nekaj boljše od planiranega za letošnje leto, zato ob nadaljevanju takega tempa proizvodnje do konca leta lahko dosežemo dober rezultat.

Na konvertibilno področje smo izvozili v prvem polletju 465.000 parov obutve, kar je sicer 4 % manj kot lani, vendar to pomeni uresničitev plana izvoza za prvo polletje v celoti. Na klirinško področje pa smo v prvem polletju izvozili 264.000 parov obutve, kar je 175 % več kot v prvem polletju lanskega leta. Tudi to je

bilo predvideno in je rezultat naše poslovne odločitve, da moramo ob visokem deležu proizvodnje za zahod usmeriti nekaj več obutve tudi na klirinško področje, saj je, na žalost, naša ekonomska politika še vedno takšna, da nam izvoz na zahod ne prinaša dovolj dohodka in moramo le-tega zato iskati tudi na drugih tržiščih.

MPM je v prvem polletju prodala 727.000 parov obutve, kar je 1 % manj kot v lanskem prvem polletju. To pomeni, da prodaja obutve na domačem trgu še vedno pada, da pa smo v letošnjem prvem polletju uspeli delno zmanjšati tempo tega padca. Vsekakor moramo v pogojih hitre rasti cen naših izdelkov tudi v bodoče računati s tem, da bodo pri prodaji obutve na domačem trgu težave in to upoštevati pri naročanju obutve za MPM.

Naše osnovne poslovne naloge, torej proizvodnjo obutve in prodajo te obutve, smo v letošnjem pr-

vem polletju dokaj uspešno izvrševali. Pri poslovanju pa smo imeli tudi nekaj težav, ki negativno vplivajo na finančni rezultat našega poslovanja. Največji taki težavi, s katerima se srečujemo, sta dve: previsoke zaloge in pojavi slabe kvalitete.

ZALOG, ZALOG...

Upam, da danes že vsi vemo (oziroma bi vsaj že lahko vedeli), da so postale zaloge in njihovo hitro obračanje zaradi visokih obrestnih mer za naše gospodarjenje zelo pomembne. Zato v zadnjih dveh letih zalagam posvečamo tudi veliko večjo pozornost kot prej. Lani smo ugotavljali, da so rale prehitro in da se je obračanje zalog poslabšalo. Problematiko smo spremljali že lani, za letošnje leto pa smo si na tem področju zadali tudi cilje, katere smo potrdili z letnim planom in ki so bili v DO široko obravnavani, tako v strokovnih službah, kot tudi na samou-

(Nadalj. na str. 2)

Iz oddelka brizgane obutve

V Vinkovcih prenovljena prodajalna

Sredi julija je bila v Vinkovcih ponovno odprta prenovljena prodajalna.

»Adaptacija je bila zaradi zastarele opreme brez dvoma nujna«, je zatrdil direktor TOZD Prodaja Ivan Capuder.

»Poleg notranje opreme in podov je naša ekipa obnovila tudi pročelje...«

Splošno mnenje prodajalcev in drugih je, da se je naša ekipa za adaptacijo spet izkazala. Prodajalna je lepo in okusno urejena in veliko bolj praktična, kot je bila, s čimer je olajšano delo prodajalcev.

Vse to je bilo opravljeno v treh tednih, stalo pa je okoli 170 milijonov starih dinarjev.

»Prodajalna je blizu centra«, ocenjuje Ivan Capuder, »in računamo, da se bo promet v prodajalni povečal, saj je bilo zanimanje čutiti že v tisti uri, ko je bila prodajalna odprta na dan otvoritve, čeprav vemo, da je v Vinkovcih veliko konkurenčnih prodajaln.«

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Ob rob sklepov delavskih svetov

16. julija je imel redno sejo **DELAJSKI SVET TOZD PRODAJA**, na kateri je obravnaval in sprejel naslednje pomembnejše sklepe.

Potrdil je višine stroškov, ki jih imajo delavci pri opravljanju del oz. nalog za temeljno organizacijo in v zvezi s tem tudi spremembe pravilnika o skupnih osnovah za povračilo stroškov. Spremeni se 22. člen tega pravilnika, tako da se sedaj glasi: višine dnevnic se določijo na podlagi poprečnih ugotovljenih stroškov za prehrano na službenem potovanju, ki jih redno objavlja Zavod SRS za statistiko. Sprememba velja z dnem, ko so znane nove višine, objavljene v

uradnem listu SRS. Prav tako se spremeni tudi 34. člen pravilnika, ki določa višine dnevnic za službeno potovanje v tujino. Te višine pa veljajo, ko so objavljene v uradnem listu SFRJ.

Potrdil spremembo prednostne liste prosilcev za družbeno najemna stanovanja. Obravnaval investicije v MPM in odobril dodatna finančna sredstva za investicijo v prodajalno v Tuzli, sredstva za sofinanciranje ureditve Gunduličeve ulice v Varaždinu, odobril nakup naprave za hlajenje za prodajalno Zadar, za prodajalno Novi Sad odobril denarna sredstva za načrte za izdelavo projektne in tehnične dokumentacije;

Soglašal je z obračunom nadminimalne amortizacije v letu 1985 za 40 %, s katero se zagotovi realno nadomeščanje osnovnih sredstev.

Obravnaval je tudi poročilo o polletni inventuri po prodajalnah, ki ga je podal vodja rajona, predsednik inventurne komisije in sprejel sklepe, da se poročilo potrdi in da se ne priznajo prodajalnam nobene kompenzacije. Višji se knjižijo v dobro TOZD, ugotovljeni manjki pa v breme prodajalne.

Dne 17. julija pa je bila izredna seja delavskega sveta **TOZD Proizvodnja**, na kateri so se delegati soglasno odločili za spremembo plana izrabe delovnega

časa v proizvodnji smučarske obutve in službah, ki so na to proizvodnjo neposredno vezane, tako da se predvideni kolektivni dopust od 19. 7. do 5. 8. 1985 prenese na kasnejši čas.

Delavcem, ki bodo v tem času delali zaradi izpolnitve rokov, pripada dodatek v višini 100 % urne postavke.

V zvezi s sodelovanjem pri ustanovitvi Ljubljanske banke New York pa je bil sprejet še sklep o najemu kredita pri Ljubljanski banki iz refinansiranih zapadnih obveznosti. Sredstva iz kredita se porabijo za vplačilo deleža Alpine pri ustanovitvi LBS New York.

A. K.

(Nadalj. s strani 1)

Čas učenja, dopovedovanja in prepričevanja je mimo

pravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah.

Če pogledamo, kako smo obračali zaloge v letošnjem prvem polletju, lahko ugotovimo, da zastavljenih ciljev pri obračanju zalog nismo dosegli. Tako je bilo obračanje zalog materialov za 13 % počasnejše kot v istem obdobju lani, obračanje zalog gotovih izdelkov v skladišču za 9 % počasnejše, obračanje zalog nedovršene proizvodnje za 4 % počasnejše, obračanje zalog MPM pa je bilo enako kot v istem času lani.

O vzrokih za tako stanje je nekaj navedenega v posebnem sestavku v tej številki, zato tu ne ponavljam. Ponovim naj le naslednje ugotovitve:

- pri sedanjih obrestnih merah nas zaloge veliko stanjejo (stroški obresti na kredite), ki nam požirajo del dohodka in seveda tudi del tistega denarja, ki bi ga sicer lahko namenili za osebne dohodke;

- poleg tega nam zaloge poslabšujejo likvidnost, ker je pač denar v njih blokirani;

- boljše gospodarjenje z zalogami in njihovo hitrejšo obračanje je za naš gospodarski uspeh v bodoče bistvenega pomena;

- ni res, da se ne da nič storiti ali izboljšati. Tudi ni res, da tako visoke zaloge pogojuje »objektivna gospodarska situacija«, ampak je del teh zalog tudi rezultat slabega odnosa do tega problema, napačnega razmišljanja, v nekaterih primerih celo malomarnosti ali nespособnosti posameznih delavcev;

- z ozirom na pomembnost tega vprašanja bomo začeto aktivnost za hitejše obračanje zalog tudi v bodoče nadaljevali, ob tem pa mislim, da je čas osnovnega učenja, dopovedovanja in prepričevanja mimo. Sedaj mora biti situacija na tem področju že vsakomur jasna. Kdor je ne bo reševal uspešno, se bo moral sprijazniti tudi s posledicami.

ALI ZNAMO ALI NE DOBRO DELATI, TO JE ZDAJ VPRAŠANJE

V prvem polletju letošnjega leta smo se srečali z nekaterimi pojavi slabe kvalitete, ki so bili večji kot v preteklosti in ki ne spadajo v »povprečen odstotek« škarta. Tu mislim predvsem na lahko obutev (Jean Janine), pa tudi na smučarsko obutev (notranji čevlji, plastični sestavni deli).

Najbolj kritično pa je po mojem mnenju dej-

stvo, da se je v nekaterih primerih slabo kvaliteto prikrivalo, čevlje namesto v škart razporedilo v prvo kvaliteto in poslalo inozemskemu kupcu. Koga goljufamo? Zavedajmo se, da enkrat sicer lahko kupca, dolgoročno pa sami sebe. Zato takih pojavov ne sme biti več, če pa bo do tega še prišlo, se bodo morali krivici sprijazniti z zelo težkimi posledicami.

REZULTATI DELA KROJILJO NAŠE SKLADE IN TANJŠAJO DENARNICE

Podatki o finančnem rezultatu v prvem polletju kažejo, da smo ob upoštevanju inflacije dosegli realno približno take finančne rezultate, kot v prvem polletju lanskega leta. Z ozirom na trenutni gospodarski položaj, ko se pogoji gospodarjenja že nekaj let stalno zaostrujejo, ko se povečujejo stroški denarja (obresti), in ko so se številne DO znašle v izgubah, nam finančni rezultat našega poslovanja kaže, da smo kot delovna organizacija tudi v teh slabih gospodarskih razmerah sposobni preživeti in se razvijati naprej. Istočasno pa moramo vedeti, da bi bil naš finančni rezultat lahko še za precej starih milijard boljši,

če bi odpravili pomanjkljivosti.

Povprečni netto OD je v prvem polletju znašal 35.584,00 din, kar je 67 % več kot v lanskem prvem polletju. Ob tem je treba omeniti, da so bili naši osebni dohodki v prvem tromesečju nekaj nižji, v drugem tromesečju pa nekaj višji, tako da povprečni OD v zadnjih treh mesecih znaša okrog 40.000.— din, kar je približno 84 % povečanje v primerjavi z istimi meseci lanskega leta. To pomeni, da smo v prvem tromesečju z našimi osebnimi dohodki še vedno zaostajali za inflacijo, da pa smo v drugem tromesečju inflacijo nekako dohiteli ali jo trenutno celo za kakšen odstotek prehiteli.

Tudi v drugem polletju bomo poskušali z osebnimi dohodki na vsak način loviti inflacijo in s tem zagotoviti, da osebni dohodek delavca v Alpini ne bo še naprej realno padal, ampak bi moral začeti naraščati. To pa bomo dosegli le, če bomo veliko in dobro delali. Lahko bi rekli, da delamo veliko, so pa še področja, katera sem omenil, na katerih ne delamo dobro. Ravno v ta področja je zato treba vložiti še več napora.

Tomaž Košir

Rezerve moramo izkoristiti

Prva polovica leta je za nami, zato si oglejmo nekaj podatkov o našem poslovanju.

V I. polletju smo izdelali 1.070.405 parov razne obutve, kar je 10 % več, kot lansko prvo polletje. Vrednostno znaša proizvodnja 2.593 milijonov din, to je 40 % več kot v istem času lani. Polletni plan je bil količinsko presežen za 7,2 %, vrednostno je proizvodnja nekoliko pod planom. Letni plan je bil parovno dosežen 52,9 %, vrednostno pa 44,7 %:

Teško je napraviti primerjavo z lanskim prvim polletjem, zato morda še nekaj podatkov o proizvodnji.

V TOZD Proizvodnja je bilo na delovni dan na zaposlenega izdelano 6,43 parov obutve, kar je 4 % več kot v istem času lani. Poleg tega je bilo opravljeno manj nadur, kot v lanskem prvem polletju.

Rast fizične produktivnosti dela, izračunana na podlagi vkalkuliranih ur, se stalno nadaljuje. Tako je bilo v letošnjem polletju izdelanih 866,72 parov obutve na delavca, kar je 4,5 % več kot lani v istem času.

Norme smo v prvem polletju povprečno dosegli 134,1 % in opravili 29 % manj nadur kot v istem obdobju lani (11.100). V TOZD Proizvodnja so nadure upadle za 43 % (10400), v TOZD Prodaja za 19 % (4460), v DSSS pa so porasle za 89 % (850).

Glede na lansko prvo polletje je delež ur po učinku manjši, delež ur po času pa večji. Tudi čakanje ure so se povečale. Izostanki so nekoliko zmanjšali svoj delež v skupnem fondu ur, predvsem na račun manjšega koriščenja rednih dopustov. Boleznine do 30 dni so se povečale za 10 %, bolezni nad 30 dni, s porodniškim dopustom pa za 7 %. Ostali izostanki so se gibali

v normalnih mejah. Podatki za TOZD Prodaja in DSSS niso povsem primerljivi zaradi organizacijskih sprememb.

PRODAJA IN IZVOZ

Preko MPM je bilo prodano 727.554 parov obutve v vrednosti 1.870 milijonov din, preko prodaje na debelo 26.690 parov obutve in 62.745 kosov izdelkov iz plastike in kovine, v skupni vrednosti 98 milijonov din, izvozili pa smo 729.388 parov obutve v vrednosti 2.104 milijonov din.

Po vseh prodajnih poteh smo prodali 1.483.632 parov obutve, kar je 7 % več kot lani v istem času, skupna realizacija pa znaša 4.071 milijonov din in je za 107 % večja od lanskega I. polletja.

V MPM je bila količinska prodaja na isti ravni kot lani, vrednostno pa je večja za 62 %.

Količinska prodaja je bila nižja od planirane za 5 %, vrednostno pa višja za 19 %.

Alpina obutve je bilo prodano 244.291 parov, kar je 20 % več kot lani, ostale obutve pa 483.263 parov, kar je 10 % manj. Vrednost prodane Alpina obutve zna-

ša 857 mil. din in predstavlja 46 % realizacije MPM. Količinsko predstavlja prodaja Alpina obutve 34 % prodaje v MPM.

IZVOZ

V prvem polletju smo izvozili 729.388 parov obutve, kar je 21 % več kot v istem času lani.

Na zahod je bilo izvoženo 465.044 parov, to je 4 % manj kot lani, na vzhod pa 264.344 parov, kar je 175 % več kot lansko prvo polletje.

Zahodna realizacija znaša 2.667.420 \$ in je za 8 % manjša, vzhodna pa 6.122.982 OS, to pa je 147 % več.

Doseženi izvoz je za 20 % nad planiranim obsegom za to polletje, glede na lansko isto obdobje pa za 8 % nižji.

Konvertibilni prilivi in odlivi

Skupaj je bilo v prvem polletju 1.828.131 \$ konvertibilnega priliva. Od tega smo ga 54 % odprodali federaciji in republikam in tako razpolagali s 46 %, kar je 877.918 \$ ter ga porabili za: redni uvoz materialov in rezervnih delov, odstopa dobaviteljem, obresti od tujih kreditov, dnevnice, IBM najemnina, ostala plačila, odplačilo inozemskih kreditov...

Preskrba z uvoznimi materiali

V prvem polletju smo uvozili za 3.774.505 \$ materialov s konvertibilnih tržišč. Nabava je potekala z rednim uvozom, maloobmejni promet, kooperacija, kompenzacija in začasni uvoz.

Najbolj je porastel začasni uvoz materialov; v primerjavi z lanskim enakim obdobjem je za 165 % višji, tudi uvoz po kompenzaciji in kooperaciji je višji kot lani, le redni uvoz, za katerega rabimo devize, ki ostanejo po

odvodu federaciji, se je znižal in to za 34 %. Iz tega je razvidno, da se še bolj vključujemo v posebne oblike uvoza in izvoza in s tem zagotavljamo neodvisnost od drugih.

ZALOGE

Ob koncu polletja je vrednost materiala na zalogi znašala 1.249 milijonov din, kar je 38 % več kot ob istem času lani. V povprečju so bile zaloge materiala višje za 16 %. Polletni koeficient obračanja zaloga materiala je znašal 2,46 in je za 13 % slabši kot lani.

Zaloge so bile ob koncu polletja količinsko večje za 8 %, vrednostno pa za 31 %. Zaloge izdelkov iz plastike in kovine so se zmanjšale.

Zaloge nedokončane proizvodnje so ob koncu polletja znašale 629 milijonov din in so bile višje za 86 %.

Zaloge v MPM so bile ob koncu polletja višje za 26 %, povprečno pa za 53 %. Ob koncu polletja je bilo na zalogi 592.770 parov obutve, kar je enako kot lani.

OSEBNI DOHODKI

Povprečni neto OD za redno delo v prvem polletju so bili za 67 % višji kot lani ob istem času in so znašali 35.585.— din v DO, v proizvodnji 34.613.—, v prodaji 37.408.—, v MPM 37.008.—, in v DSSS 38.351.— din.

KAKŠNI SO TOREJ KONČNI REZULTATI POSLOVANJA

Celotni prihodek v DO znaša 5 milijard din (ind. 125), dohodek 1.145 milijard (ind. 156), čisti dohodek 852 milijonov din (indeks 169), tako da je akumulacija skupaj 265 milijonov ali 64 % večja kot lani.

Iz naših prodajaln

Prodavaonica obuče ALPINA ŽIRI sa sjedištem u Dubrovniku, nalazi se unutar starog gradskog jezgra, povijesno i kulturno poznatom »starom gradu«. U jednoj od mnogobrojnih uličica, koja se zove ulica od Puča, mnogobrojni kupci, kako domaći tako i strani, navraćaju, razgledaju i kupuju naše moderne artikle.

Naša prodavaonica zauzima jedan površinski malen prostor od 20 metara kvadratnih. U taj prostor uključeno je i priručno skladište koje je udaljeno stotinjak metara od prodavaonice. Dakle, naša prodavaonica raspolaže s vrlo malim prostorom. To je ujedno i najveći nedostatak jer u tako uzanom poslovnom prostoru vrlo je teško raditi i zadovoljiti želje mnogobrojnih kupaca. Izlog prodavaonice je isto tako neadekvatan i često ga je vrlo teško aranžirati i prikazati čitav bogat asortiman naše obuče. Mislimo da je to od velike važnosti jer u »starom gradu« (gotovo u svakoj uličici) postoje i druge konkurentne prodavaonice obuče.

Promet koji ostvarujemo u takvim okolnostima je zadovoljavajući. U zimskim mjesecima ostvari se od 600—700 starih miliona dinara, dok u ljetnim mjesecima od 500—600 starih miliona.

Radnici zaposleni u prodavaonici obuče ALPINA ŽIRI — Dubrovnik: Mare Batina, Anka Lazarević, Mira Galić i poslovođa Jele Brković.

Iz montaže športne obutve

Le načrtno in energično ukrepanje lahko zmanjša zaloge

Kot že vemo, postajajo zaloge pravi Damoklejev meč, ki visi nad nami, in grozijo, da bodo zaradi vezanih sredstev in potreb po najemanju kreditov onemogočile naše normalno delo in poslovanje, na vsak način pa že močno zmanjšujejo dohodek.

Kakšen je trenutni položaj in kakšni so predvideni ukrepi v zvezi s tem, se pogovarjamo z glavnim direktorjem Tomažem Koširjem.

Delo-življenje

Kakšna je torej situacija sedaj, saj se razmere sigurno spreminjajo?

Tomaž Košir:

Na nekaterih področjih so se stvari še bistveno poslabšale. To kažejo podatki, saj smo začeli spremljati stanje zalog še preden smo zaradi njih prihajali v nezavidljiv položaj. Ko pa se je položaj močno poslabšal, ko so obresti na kredite, ki smo jih morali najemati zaradi visokih zalog, izredno narasle, je to spremljanje še bolj dosledno in uvedli smo mesečno analiziranje zalog in strukturo letih.

Podatki, ki jih tako dobimo, pravzaprav ne pomenijo nekega presenečenja.

Delo-življenje

Kateri so torej vzroki za tako stanje?

Tomaž Košir:

Kar zadeva material, se je pokazalo, da je del previsokih zalog nastal zato, ker so bili roki za nabavo postavljeni prezgodaj. V nekaterih primerih so bili postavljeni normativi preveliki in je bilo zaradi tega nabavljeno preveč materiala. Drugi del previsokih zalog nastaja, ker material prihaja »k hiši« prehitro. Sprotnih dobav (sukcesivnih) je premalo in še vedno so nekateri prepričani, da tovarni prihranijo, če material nabavijo, ko ga pač dobijo in pripeljejo takoj domov.

Pravijo, da se material tako draži, pa še zmanjka ga, da je najbolje, da ga kupijo danes. To pa je bilo morda prav v preteklosti, ko obresti na kredite še niso bile tako visoke. V novih pogojih pa je

to lahko usodno, posebno še če vemo, da gre tu, poleg že omenjenega, še za veliko vezanih sredstev, stroške skladiščenja in podobno.

Delo-življenje

Kaj torej narediti?

Tomaž Košir:

Ugotoviti, kje so vzroki za visoke zaloge je osnova, da sploh lahko ukrepamo. Na vsak način pa se moramo stvari lotiti takole:

- dosledno spoštovati dogovorjene roke. Proizvodnja (oz. planska služba) naj sporoča v nabavo čas, kdaj material dejansko potrebujejo v proizvodnji, nabava pa naj to upošteva;

- večjo pozornost moramo posvetiti postavljanju normativov in ob tem spremljati kvaliteto materiala, saj vemo da iz boljšega materiala lahko dobimo več, iz slabega pa manj. Tako nabava kot proizvodnja, se morata ves čas zavedati tega;
- uvesti bo treba mesečno planiranje materialov in spremljati gibanje porabe in zalog;

- material bi morali nabavljati sukcesivno (ali z drugimi besedami tako kot ga bo proizvodnja potrebovala);

- v pripravi proizvodnje bi morali upoštevati, kakšen material je možno dobiti in iz tega standardnega materiala bi morali biti izdelani tako vzorci, poskusna in serijska proizvodnja;

- da bi bil material pravočasno nabavljen (toda nič prezgodaj) je važno tudi, da časovno opredelimo celoten delovni oz. poslovni proces in da smo sposobni upoštevati spremembe, ki nastajajo

jo zaradi tako imenovanih objektivnih vzrokov.

Te stvari pa ne bomo mogli obvladati brez računalnika, zato sodeluje pri projektu, s katerim bomo proizvodnjo načrtovali, spremljali in vodili s pomočjo računalnika, več ljudi s področja osnovne stroke, organizacije, planiranja in računalništva.

Delo-življenje

Kakšne so torej misli ob teh podatkih in delnih ukrepih, ki ste si jih zastavili?

Tomaž Košir:

Splošna ugotovitev je, da se da še veliko napraviti. Rezerve so še prav v vseh službah. Poskrbeti moramo za načrtno proizvodnjo, kvalitetno delo, dosledno načrtovanje in spremljanje zalog in poskrbeti za sprotno izvajanje ukrepov, da se bodo zaloge resnično ne samo zmanjševale, temveč da se bodo odpravili vzroki, zaradi katerih do teh prihaja. Razumljivo je, da bo treba uvesti tudi ustrezno stimulacijo, ki bo to zagotovila.

Še nekaj ugotovitev: V letošnjem I. polletju je bilo obračanje zalog materialov za 13 % slabše kot v istem obdobju lani, obračanje zalog gotovih izdelkov pa za 9 % slabše. Za 4 % slabše obračanje zalog smo dosegli pri nedovršeni proizvodnji, maloprodajna mreža pa je v I. polletju obračala zaloge enako hitro kot v istem obdobju lani.

V maloprodajni mreži je za letos načrtovan koeficient obračanja zalog 3. V prvem polletju so dosegli mesečno 0,22, vendar bodo z rastjo prodaje v jesenskih mesecih načrtovani koeficient dosegli, saj so se dela lotili dokaj načrtno.

Nabavo obutve planirajo mesečno, na čemer bodo gradili svojo nabavno-prodajno strategijo.

N. P.

Pred štiridesetimi

Nadaljevanje 3

Zgradili bomo tovarno

Podjetje se je naglo razvijalo, članske vloge 2500 din so bile daleč prenizke, da bi mogli normalno obratovati. Kljub temu, da so nekateri člani — bivši zasebniki in zadrugniki — vpisali večja ali manjša posojila, je bilo podjetje iz dneva v dan v večji denarni stiski. Trkali smo na vrata vseh denarnih zavodov v Ljubljani za posojila. Končno nam je denarni zavod Slovenije le odobril kredit 300.000 din, s pogojem, da vrnemo v treh mesecih, podpišemo zastavno listino in menico. Mislim sem, da je s tem kriza že rešena. Ko sem na seji predložil menico v podpis članom odbora, so podpis nekateri člani odločno odklonili. Po daljšem zagotavljanju, da imamo za znesek primerno kritje, še vedno nihče ni pristal. Zato sem odločno dejal vsem odbornikom, ki so bili pripravljeni, da odidejo: če nimate zaupanja v samega sebe, razpustimo zadrugo, raje danes kakor jutri!

Iz skupine je nato stopil k pisalni mizi Matevž Strlič, vzjel menico v roke in nekako svečano izjavil: »Jaz bom podpisal, več kot pod sekvester ne morem

priti.« Nato je podpisal, podpisal pa je tudi garancijsko listino. S tem se je zavezal, da jamči s svojim premoženjem, da bo izposojeni denar vrnil. Za njim so razen treh članov, ki so že prej zapustili sejo, podpisali še ostali odborniki. Denar smo po predložitvi podpisane menice takoj prejeli in poslovanje je teklo bolj normalno. V določenem roku smo banki vrnili izposojeni znesek, s tem smo si pridobili zaupanje. Pri banki smo imeli tekoči račun, iz katerega je bilo razvidno naše poslovanje in tako nam je denarni zavod Slovenije dovolil v slučaju potrebe 500.000 din kredita brez jamstva, oz. brez podpisovanja menic. Finančno vprašanje pa s tem ni bilo rešeno, ker smo stalno sprejemali nove člane. Potreba po obratnih sredstvih je bila čedalje večja. V glavnem nas je reševalo to, ker smo izdelovali samo štiri vrste obutve in smo skromna obratna sredstva hitro obračali. Da ne bi kdo mislil, da nismo bili sposobni izdelati drugega kot vojaško in delavsko obutev, naj povem, da smo imeli dovolj visokokvalificiranih de-

KAKO USTVARJAMO

Kaj je moja delovna dolžnost — marsikje ni več vprašanje — pri nas pa je

Kako delati ceneje in bolje

Že v prejšnji številki sem omenila, da se komisija za inovacije pospešeno pripravlja za sprejem novega samoupravnega splošnega akta. Komisija je osnovala strokovno skupino, ki jo sestavljajo vodje programov, vodje RPS in nekateri drugi delavci, ki se vključujejo v inovacijsko dejavnost ali njeno organiziranost.

Nekaj članov te skupine je pripravilo teze za razpravo v strokovni skupini, za spremembe v organizaciji inovacijske dejavnosti v Alpini, vključno z možnimi popravki samoupravnega sporazuma o inovacijah. Le-te je razdelila med vodilne in vodstvene delavce in druge strokovnjake v tehničnih službah, da bi na osnovi pripomb in predlogov lahko pripravili boljši osnutek in čimbolj smotrno organizirali dejavnost. Izmed osemnajstih je pripombe dalo osem delavcev, in presenetljivo: ni bilo pripomb delavcev razvojnih in drugih strokovnih služb?

V glavnem so bile pripombe naslednje:

Nujno je potrebno organizirati knjižnico, kjer naj bi se zbirala vsa strokovna literatura.

V poglavju spodbude inovatorjem je bilo več predlogov, in sicer: predlaga se možnost nagrajevanja vseh predlogov, ne pa obveznost; za vsak predlog, ki ga nekdo da, določi komisija nagrado v višini 2 % povprečnega mesečnega OD delavca Alpine v zadnjih treh mesecih; ustvarjeni dohodek naj bi se deloma (približno 30 %) takoj prenašal na OD; delitev inovacijskega dohodka je potrebno natančno opredeliti.

V zvezi z organizacijo inovacijske dejavnosti še tole: Na podlagi predlogov in idejnih skic naj bi strokovna služba ob sodelovanju inovatorja izdelala prototip oz. omogočila delavcu izdelavo le-tega, pri čemer je nujna podpora vodij linij in direktorja TOZD, saj le-ti lahko najbolj

vplivajo na uresničevanje inovacij v praksi.

Tik pred dopustom se je že sestala prej omenjena skupina in te pripombe analizirala.

Poleg množice drobnih opazk in predlogov je bilo še posebno izraženo troje vprašanj: Kaj je delovna dolžnost? Kako sprem-

ljati uspehe inovacije in s tem odmerjati nagrado (nadomestilo)?

Nekdo je poudaril, da moramo skrbeti predvsem za razvoj osnovne stroke (čevljarstva) stranske dejavnosti pa razvijati le, če je to res smotno.

Karla Križnar

Komisija za inovacije si je zastavila širok program svojega dela

Odslej sprotno obravnavanje predlogov

Dosežke inovatorjev bomo objavljali, da bi s tem spodbudili druge

Komisija za inovacije je na svoji prvi redni seji obravnavala tri tehnične izboljšave, in sicer: »regulacija naklona«, »sistem dvigovanja stopala« in »igla za vdevanje vezalk« predlagatelja Janka Demšarja — vodje prototipske delavnice.

Regulacija naklona

Predlagatelj je izdelal primeren mehanizem, po katerem se je potem naredila manšeta. Pri izdelavi tega mehanizma sta bili možni dve varianti. Varianta A se napravi lahko tako, da pri nastavitvi ne dovoljuje gibanja naprej in ne nazaj. Varianta B pri nastavitvi naklona manšeto ne pusti nazaj, naprej pa dovoljuje prosti nagib, ki pa je omejen šele s koncem mehanizma. Zaradi večje uporabnosti pri čevlju Junior Comp so se odločili za varianto A.

Pri tehnični izboljšavi sistema dvigovanja stopala je predlagatelj v letu 1983 izdelal pripravo za dvigovanje notranjka v smučarskem čevlju. Priprava je izboljšana sistem Nordice in je odgovarjala takratnim zahtevam. Menili so, da bo moč to tehnično izboljšavo v več variantah uporabljati dalj časa.

Sedaj so se na čevljih z vgrajenim sistemom dvigovanja pokazale skrite napake in bo za nadaljnje uporablanje tega sistema potrebno stvari izboljšati.

Igla za vdevanje vezalk

Povsem slučajno je predlagatelj vedel, kako težko je bilo vdevanje vezalk skozi usnjene zanke v finižu. To ga je napotilo, da je napravil iglo, s katero je bilo olajšano delo. Ta igla je bila napravljena samo za vezalke z zaključkom in bi se pri izdelavi podobnih artiklov lahko uporabljala v bodoče.

Pri vseh treh izboljšavah je bil izračun prihranka težko izračunljiv, zato se je komisija odločila, da predlagatelj prejme nadomestilo izračunano na način oz. po obrazcu z neizračunljivim letnim prihrankom.

Karla KRIŽNAR

leti se je začelo

delavcev, ki so znali izdelati najzahtevnejšo obutev, kar potrjuje dejstvo, da smo vsako leto izdelali več modelov, katere smo razstavljali na mednarodnih velesejmih doma in v tujini.

V dobrem letu obstoja smo zaposlili vso kvalificirano in polkvalificirano delovno silo na žirovskem področju. V tem času smo kupili stavbo bivše Čizmarške zadrage. Vloge članov so z ozirom na pomanjkanje obratnih sredstev bile prenizke, zato smo sklenili, da jih povišamo od 2500 din na 20.000 din, tako da bi vsak član prispeval mesečno po 250 din na račun svoje vloge, to je bilo povprečno 12 % plače. Po širšem posvetovanju smo sklenili, da zgradimo novo delavnico, v kateri bi zaposlili 400 do 500 delavcev. To je bila velika žrtev članstva, da se zagotovi bodočnost in da se čevljarna popolnoma osamosvoji.

Za pomladitev podjetja smo ustanovili vajenski oddelek. V prvi letnik smo sprejeli 28 vajencev, uvedli praktični in teoretični pouk. Učni načrt smo sestavili sporazumno z upraviteljem šole Edijem Hribernikom. Teorijo so poučevali učitelji osnovne šole, strokovni pouk Leander Mlinar, za praktično delo pa je

bilo 6 instruktorjev. Ta oddelek smo vzdrževali izključno iz sredstev podjetja.

Organizacijo podjetja smo v začetku leta 1946 postavili na sodobne osnove.

Sam sem se bolj posvetil upravnim poslom in gradnji novega poslojja. Da smo se odločili za gradnjo, je bilo potrebno mnogo poguma in prepričevanja, ker so omahovali tisti, ki so z gradnjami imeli izkušnje, toda razvoj nas je silil, da pohitimo in da spravimo vse obrate, ki so bili raztreseni po Žireh, pod eno streho. Ko je celotni kolektiv potrdil sklep upravnega odbora na običnem zboru 23. marca 1946, smo takoj začeli s pripravami.

Zemljišče, katerega smo v ta namen dobili od splošne ljudske imovine, smo zamenjali z zemljiščem posestnice Marije Novak iz Stare vasi. Kmalu se je v Kranju in Ljubljani izvedelo, kaj nameravamo. Od gradbenih podjetij smo prejeli ponudbe za prevzem gradnje. Odločili smo se za projektni biro Kranj. Člani upravnega odbora smo se pogosto sestajali in proučevali, kako bi najbolje in najhitreje uresničili svoje zamisli.

Se nadaljuje

na temo: VLOGA IN TEŽAVE KONTROLORJEV

V razgovoru so sodelovali: Vinko KUNC, Polde STRLIČ, Tone GORJUP, Tone PODOBNIK.

Razgovor sta vodila Nejko Podobnik in Tatjana Mohorič, zapiske je uredila Anuška Kavčič.

1. Po katerih načelih opravljate svoje delo?

Vinko KUNC:

Na kontroli že nekaj let ne delam več, vendar še vedno delam z materiali in prav tu največkrat nastanejo problemi v zvezi s kvaliteto. Tisti, ki material nabavljajo, so premalo odgovorni. Da je material slab se pogosto ugotovi šele v šivalnici, ko je zgornji del že odsekan in to povzroča nemalo težav.

Pravimo, da je na režiji še vedno zaposleno preveč ljudi, tako na kontroli, prevzemu materiala, ipd. Vemo pa tudi, da en sam delavec ne more pregledati celotne količine materiala in če bi hoteli delo dobro opraviti, bi morala biti najmanj dva ali trije. Material bi morali temeljito pregledati, še preden ga pripeljemo v tovarno in damo v proizvodnjo. Če napake ne ugotovimo pravočasno, nam to povzroči dvojno škodo. Na eni strani, ko moramo zavriniti slab material, ki ga tudi ne moremo več izmeriti, na drugi strani pa morajo delavci domov.

malcu. Ne morem potrditi slabega usnja, pri končni kontroli pa kriviti prikojevalca za slab izdelek, kakor se dogaja.

Najtežje je krivdo opredeliti, ker vsak oddelek kaže na drugega.

Če začnemo pri nabavni službi, lahko kaj kmalu ugotovimo, da kar zadeva kvalifikacije nabavljavcev oz. prevzemalcev, nimamo zadosti sposobnih ljudi. Če hoče prevzemalec prevzemati material, mora v prvi vrsti poznati čevlji, material, zahteve kupca in normative proizvodnje. Teh zahtev pa pri nas ne izpolnjujemo in dostikrat imamo probleme prav zato, ker ne poznamo normativov in ne upoštevamo, da na primer iz materiala I. klase lahko dobimo več kot iz materiala slabše kakovosti.

Tudi tehnologi so premalo povezani. Večkrat so pripombe že na poizkusno proizvodnjo, toda kaj nam to pomaga, ko pa pomankljivosti niso odpravljene. Velikokrat pride material hkrati za poizkusno, kakor za redno proizvodnjo in je treba delati vse naenkrat; tako ni časa za popravke.

Napake pa so več ali manj znane, saj so v glavnem stare in se ponavljajo več let. So tudi prestevilne, da bi jih lahko zakrivil eden ali dva delavca. Zato je končni kontrolor le reševalec, kar se še rešiti da, popravi, popara in odda čimveč v A klaso. Pri tem marsikaj tvega in nosi posledice, čeprav že na daleč opazimo, od kod napake izvirajo in da jih pred odprto škaflo ne moremo odstraniti.

Tone PODOBNIK:

Če je veliko škarta, se z največjimi težavami srečujemo prav mi, ko skušamo skompletirati pošiljko in kolikor toliko dobro obutev poslati kupcem.

Omenil bi, da so pri vsakem artiklu tudi določeni viški in pri zahtevnih artiklih je viškov vedno premalo. Takšni viški so »zlati rezerva« za vse kupce.

Opozoril bi še na plansko disciplino, ki je, izgleda, pri nas še ne poznamo. Ko imamo tu že kakšnih pet artiklov, še prvega nismo uspeli dokončati. To nam povzroča nemalo težav.

Delo-življenje:

Ali med vami kontrolorji kdaj pride do nesoglasij, oz. da se kasnejši kontrolor ne strinja s prejšnjim.

Polde STRLIČ:

Sami kontrolorji se bolj malo srečujemo, ker imamo delo deljeno po linijah in posameznih fazah, čeprav se tudi kdaj posvetujemo in skušamo zavzemati enotna stališča.

Druga stvar pa je, da morajo biti kontrolorji sproti seznanjeni z materiali, težavami nabave

in zahtevami kupca in da v vsakem oddelku posebej lahko poveš in svetuješ podrobnosti v zvezi s tehnologijo, ki jo bodo morali upoštevati pri delu. Taki napotki so vsekakor zelo dobrodošli in preprečijo marsikakšen škart.

Menim, da ni pomembno to, koliko je kontrolorjev, temveč kako je kontrolna služba organizirana in kako so pripravljeni dati navodila. Ključne kontrolorje in prevzemalce bi bilo potrebno sproti izobraževati in usposabljanje.

Vinko KUNC:

Vsak kontrolor, tudi na vmesnih kontrolah, bi moral vedeti, za kakšno ceno gre posamezen artikel in pri čenejših zavzeti nekoliko milejše kriterije za kvaliteto, pri dražjih in boljših artiklih pa bi morali kriterije zelo zaostri.

V tem primeru bi prišel v poštev srez in bi za zahteven artikel porabili res najboljši material, zraven pa nasekali še za kakšen drug, manj zahteven čevlj.

Seveda so za sekalca potrebne dolgoletne izkušnje in ne more nekdo kar začeti s sekanjem najdražjega materiala. Če pomislim samo, koliko časa sem se učil, da sem znal material pravilno odsekati...

Tone GORJUP:

V razmerah kot so, na kontroli rešujemo, kar se rešiti da. Bilo je res nekaj velikih težav, zlasti pri zahtevnejših artiklih.

Najprej, iz slabega, neustreznega materiala, obutev ne more biti dobra.

Občutek imam tudi, da manjka ljudi, zlasti primerno kvalificiranih. Ob tem dajemo gornje dele delati tudi drugam, da so še slabši... Premalo se zavedamo, da delamo za »eno hišo«, sicer ne bi prihajalo do takih napak.

Opazam tudi, da delamo premalo dodatnih parov, tako, da pošiljke velikokrat zaradi napak ne moremo skompletirati.

2. Kaj predlagate za bodoče
a) položaj kontrolorja
b) oblike in metode dela
c) druge rešitve, ki bi prispevale k kakovosti

Polde STRLIČ:

Lahko rečem, da ne kaže, da bi se na tem področju kaj izboljšalo.

To pa zato, ker nimamo spodbudnega sistema, da bi se ljudje bolj zanimali za delo in da bi pri delu napredovali. Dobimo sicer veliko mladih ljudi, ki pa ne vztrajajo in nazadnje raje gredo drugam.

Ljudi bi morali bolj načrtno izobraževati, da bi res spoznali svoje delo, ki bi ga moral prevzemalec, kontrolor ali referent v prodaji spoznati na vseh fazah, nato se šele pride do materiala. Zelo pomembno je, kako nabavljamo in prevzemamo, ali bomo nabavili prvo klaso in tako tudi plačali ali pa bomo dobili povsem nekaj drugega, kar bomo plačali.

Kontrola bi morala biti centralna za celo podjetje »po širini in višini«, vezana na razvoj, nabavo in prodajo. Kontrolorjem bi morali sproti posredovati zahteve in pripombe kupcev, težave z nabavo in uporabo materiala, specifične zahtevnosti proizvodnje, itd.

Danes pa se delajo porabe materialov po istih zahtevah in postopkih za tekaško obutev, kakor za ženske salonke. Dodelati bi morali tudi sistem nagrajevanja in to tako, da bi plačali samo tisto, kar je dobro; na ta način bi se izboljšala tudi kvaliteta, ker škart ne bi bil plačan.

Končno pa bomo morali prav vsi spoznati, da je rešitev za nas le v tem, da bomo delali kvalitetno in dobro obutev, ki jo bodo

Nagrajevati le dobro delo

Komaj da bi temu lahko rekli kolektivni dopust

To je prišlo na misel marsikomu, ko je med »kolektivnim« dopustom stopil v jedilnico, tako je bila polna. No, saj vemo, delati je morala »težka linija«, orodjarna, Col, pa še marsikdo.

»Če že mora biti tako, pač delamo,« bi lahko na kratko strnili misli tistih, ki so zaradi zaostanka morali delati. Zato ne kaže izgubljati časa in papirja z razglabljanjem, kako neki se počutijo... Bolj bi kazalo vprašati tiste, ki so temu »objektivnemu zaostanku« botrovali, če morda le ni bilo vse samo zaradi zunanjih vzrokov.

Toda, kot ponavadi stvarjem ne bi prišli do konca, zato predlagamo, da komu vzamemo mero takole čez palec. Morda pa bo drugo leto manj »zunanjih« okoliščin...

RAZGOVOR ZA

sprejeli naši kupci; le to je temelj za uspešno nadaljnje delo.

Tone GORJUP:

Če govorimo o problemih, bi kazalo reči besedo tudi o tem, kako stvari izboljšati.

Najprej menim, da se kvaliteta začne pri nabavi materialov. Morali bi poskrbeti, da bi modele lahko dobro preizkusili, prav tako iz istega materiala in pod istimi pogoji tudi poskusno proizvodnjo. Pri tem je važno, da bi pripombe poskusne proizvodnje upoštevali, ne pa da so gornji deli za serijsko proizvodnjo že nasekani, ko teče poskusna proizvodnja.

Tudi medfazna kontrola in mojstri bi morali imeti pravo vlogo.

Premalo smo pozorni tudi pri kadrovski politiki. Včasih so šli v prirojevavnico najboljši čevljarji, danes tu lahko dela že vsak.

Preveč je pomembna le norma, premalo pa kakovost, tu bi

bilo treba spremeniti sistem nagrajevanja.

Pri reševanju težav bi moralo biti več sodelovanja in doslednosti.

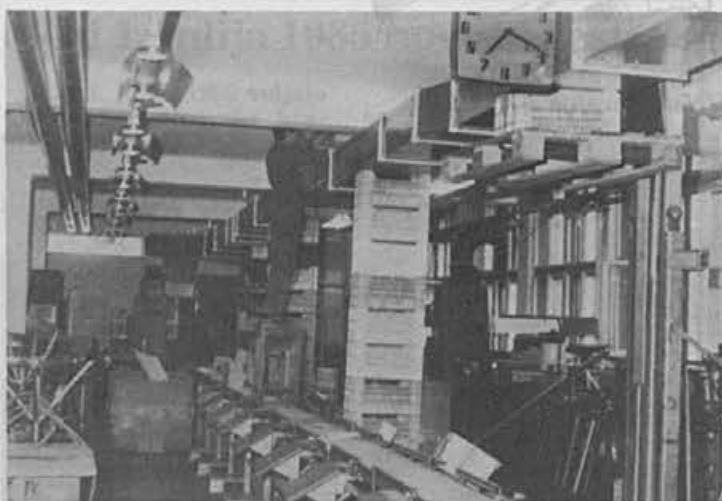
Tone Podobnik

Zaključek:

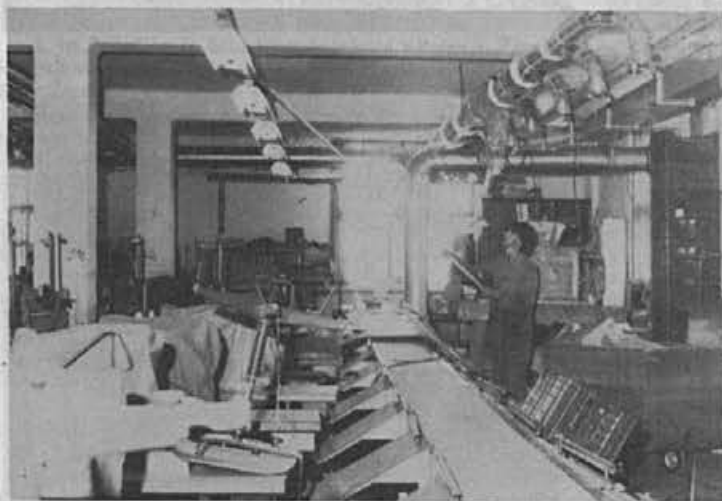
Vloga kontrolorjev torej ne bi smela postati »gasilska«, temveč v pomoč ostalim delavcem, da bi kriterije svojega dela čimbolj poenotili v skladu z zahtevami, ki bi jih postavili tehnologi. Zaželeno bi bila tem ciljem prilagojena spremna dokumentacija.

Prvenstveno pa bodo dogodki kot so priprava modela, poskusna proizvodnja, morali najti svoj čas in vlogo. Računalnik v povezavi z mrežnim planiranjem nam bi tu lahko veliko pomagal.

Nagrajevati le dobro delo

V šivalnici je bilo letos veliko dela: luči, prezračevanje, voda...

Kar ne doseže roka, omelo zanesljivo

V orodjarni so med dopustom montirali nosilce »glajze« za dvigala

Če pa smo se že lotili dopustniških razmer, gremo naokoli, da vidimo, kaj se je dogajalo v drugem tednu.

»Ekipa, ki dela letos, je res dobra; tako tisti, ki so redno zaposleni, kot tisti samo med dopustom,« je kratko ocenil Štefan Gluhododov.

»Sicer pa je za nas vzdrževalce letos največ dela v šivalnici, kjer je bilo treba urediti prezračevanje, vodo, luči. Tu so sodelovali tudi delavci Filba s kooperanti.

(Nadaljevanje na 8. strani)

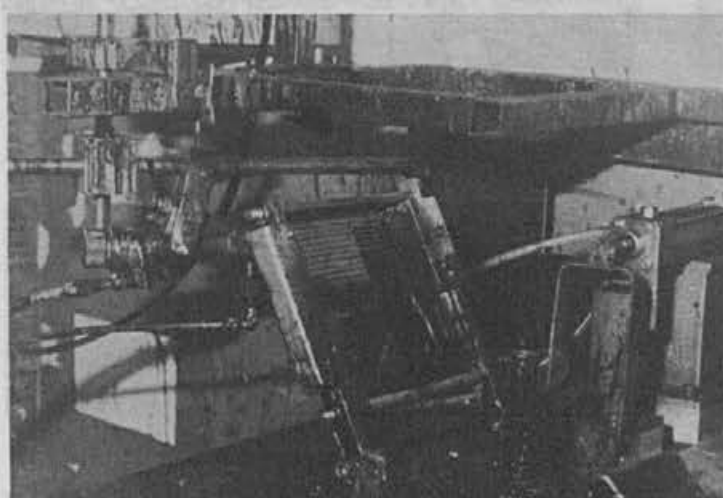
KAKO USTVARJAMO

(Nadaljevanje s 7. strani)

Tudi za orodja se mudi

Izboljšana naprava pri barvanju peta omogoča večjo storilnost in boljšo kakovost

V plastiki priganjajo roki

Ves čas je delalo okoli deset ljudi, ostali so, kolikor se je dalo, odšli na dopust.

Druga večja dejavnost je montaža nosilcev za dvigala v orodjarni.

Poleg tega so tu redna vzdrževalna dela v vseh oddelkih.

V orodjarni je delalo 10–15 ljudi, kajti treba je dokončati orodja za ASX in

Dobre ocene za dijake na počitniškem delu

Mladi pomagajo tudi v skladišču

LSX in vse pripraviti za velikoserijsko proizvodnjo. Tu je tudi nova serija orodij za Jean Janine, kjer nas pestijo roki.

Ker smo že tu, se še malo razgledamo. V kotu, za vrati je naprava za barvanje peta.

»Tu smo na mojo pobudo izdelali in montirali avtomatski brisalec, s čimer prihranimo 25–30 % časa in dosežemo večjo kakovost« je pripovedoval Jože Štucin. »S pomočjo te naprave na pnevmatski princip delovanja po barva ena izmena 1200 parov.«

Tudi v plastiki in montaži šal je kar živahno. Slavko Kristan je razložil, da bo treba do konca avgusta vlititi blizu 30.000 šal za pancerce za ZDA, 3000 parov tedensko naredijo za Beneco, poleg tega pa vlivajo nove artikole za izvoz in domačo prodajo.

Očitno proizvodnjo spet spremlja nekaj problemov,

kar Slavko Kristan čisto na kratko razloži:

»Ne bi si smeli provoščiti iz starih form delati nove, ker očitno trpi kvaliteta. Predvsem pa bi morali poskrbeti, da bi vsako formo res preizkusili in orodje izpopolnjevali. S tem, ko se nam vedno mudi, si delamo slabo uslugo. To dokazuje že večletna praksa, saj so plakati stali več, kot smo iztržili za nekatere artikole.«

Moje mnenje je, da naše dobro delo lahko potrdi le tržišče, pa če se prejšnje ocene s tem skladajo ali ne!.

V montaži šal je tudi vse delalo; polovica od teh redno zaposlenih, vsaj tretjina jih je bila mladih na počitniškem delu.

»Prvi teden sta delali celo obe izmeni,« je povedal vodja plastike, »drugi teden dopusta le ena izmena. Lahko rečem, da so se mladi izkazali bolj kot prejšnja leta.«

VAŽNO JE...

...DA VEMO

Kadrovske novice

tnicami, v TOZD Prodaja pa so začeli delati Breda Kuntarič v prodajalni Jesenice, Irena Gjura v prodajalni Maribor, Dragica Dovoda v prodajalni Travniki in Barbara Oblak v prodajalni Škofja Loka I.

Z delovnim razmerjem sta v TOZD Proizvodnja prenehala Antonija Logar iz obrata Gorenja vas in Boris Kranjc; v TOZD Prodaja pa so prenehale Nežika Čremožnik in Jelka Kalan iz prodajalne Škofja Loka I in Ida Peljhan iz prodajalne Ljubljana V. V delovni skupnosti skupnih služb je z delom prenehala Ida Možina.

V mesecu juliju se je število zaposlenih začasno povečalo še za 17 delavcev za delo med počitnicami in 4 redno zaposlene delavce, z delom pa je prenehalo 6 delavcev.

V TOZD Proizvodnja je v mesecu juliju nastopilo 17 delavcev, za delo med počit-

Pavla Erznožnik, Jože Mlinar in Francka Trček ob odhodu v pokoj in sprejemu pri direktorju TOZD Proizvodnja

Od 1. julija 1985 nove obresti

Od 1. julija 1985 veljajo za vezane dinarske hranilne vloge nove letne obrestne mere:

70 % za vloge, vezane nad 3 mesece

72 % za vloge, vezane nad 12 mesecev

73 % za vloge, vezane nad 24 mesecev

Obrestna mera za hranilne vloge na vpogled (nevezane) ostaja nespremenjena in znaša 7,5 odstotka

Najmanjši znesek vezave nad 3 mesece po veljavnem medbančnem sporazumu je 20.000 dinarjev.

Obrestne mere za devizne hranilne vloge so nespremenjene:

7,5 % za vloge na vpogled 9 % za vloge, vezane nad 12 mesecev

11 % za vloge, vezane nad 24 mesecev

12,5 % za vloge, vezane nad 36 mesecev

Krvodajalska akcija uspešna, vendar premalo reda

1. in 2. julija je bila krvodajalska akcija v Žireh, 3. julija pa v Gorenji vasi. Udeležilo se je 294 članov našega kolektiva, od tega 254 v Žireh in v Gorenji vasi 40.

Kot vsa leta doslej, tudi letos lahko ocenim, da je akcija uspela, saj smo s 23 % udeležbo v Žireh in 22 % v Gorenji vasi ponovno dokazali svojo človekoljubnost in zavest, da je kri nenadomestljiva za tistega, ki jo potrebuje.

Organizacija odvzema krvi in urnik sta bila tako za našo delovno organizacijo, kot za ostale v kraju dogovorjena vnaprej s predstavniki občinskega odbora RK in predstavniki RK v kraju. Žal pa tudi letos odzvem ni potekal po urniku, ker se nekateri (tu ne mislim naše krvodajalce) niso držali urnika. Seveda je zato bilo več čakanja in zamude časa, kot pa bi bilo to potrebno. S tem je bila tudi bolj motena proizvodnja. Upam, da bomo v prihodnje uspeli skrajšati čakanje in s tem odpraviti slabo voljo čakajočih.

M. K.

Dvadesetpet godina

18. srpnja ove godine radnici prodavaonice obuće Alpina u Splitu, proslavili smo radno i skromno 25-godišnjicu postojanja prodavaonice.

Bilo je to prije 25 godina, kada je mala brijačnica, u centru grada Splita, adaptirana u prodavaonice obuće, s malim prodajnim prostorom, bez sanitarija i odgovarajućeg skladišnog prostora. Ukupno tadašnje prodajno osoblje sačinjavao je poslovođa Jakov Jerkov, koji je sada već umirovljenik, i njegov pomoćnik, do tada vlasnik brijačnice. Te iste godine primljena je i prva naučnica, a kasnije se je broj zaposlenih povećao na četiri. Prodavaonica je dobro poslovala i pored velikog broja ostalih prodavaonica obuće u neposrednoj blizini.

Nakon 11 godina, otvorena je bila prodavaonica na novoj lokaciji, adaptirana na tri etaže. Gornja etaža služila je kao zajednički butik Alpine i privatnika Kapetanovića, na temelju ugovora na određeno vrijeme. Iz godine u godinu uvidali smo funkcionalnost prodajnog prostora zbog etažnog rasporeda, što je zahtijevalo u prvom redu povećanje personala na devet osoba. Nedostatak prodavaonice je također neadekvatan i neprimjetan izlog. Zajednička upotreba prodavaonice s privatnikom i zajednička reklama uz ostale navedene nedostatke imalo je za posledicu, da nije bio ostvaren zamišljeni promet prodaje. Iseljenjem butika Kapetanović iz prodavaonice, i brisanjem sa ulaznih vrata i izloga natpis butik, doprinjelo je povećanju prometa odnosno boljeg poslovanja prodavaonice. Međutim, etažni raspored prodavaonice Alpina u Splitu ostaje i

dalje kao problem, zbog većeg broja zaposlenih, koji nije adekvatan godišnjemu prometu. To je jedan od razloga, da je promet po zaposlenom radniku ispod prosjeka.

Zajednički se svi maksimalno zalažemo za uspješno poslovanje, te se nadamo, da ćemo i u buduću ispunjavati postavljene planove.

Radnici prodavaonice Alpina Split, povodom proslave 25-godišnjice koriste ovu priliku, da se zahvale svima onima, koji su nam pomogli u stvaranju boljih uvjeta rada i postizanju boljih rezultata.

Kolektiv prodavaonice Alpina Split

Z njimi je rasla Alpina

»Že leta 1945. smo začeli pri Arharju izdelovati gojzarje; nekaj časa sem delal na akord, potem pa sem odšel na popravilo defektov«, je začel svojo pripoved o prvih letih dela v sedanji Alpini Ladislav Filipič.

»Bili so to časi, ko je bilo treba vse začeti znova. Ni bilo strojev in drugih naprav, zadruga je delala še na več mestih. Tako smo delavci posojali denar, da smo lahko počasi nabavljali stroje...»

Potem pa je nekega dne prišel Miloš Mlinar in rekel: »Boš šel za mojstra!« Ladiku to, kot sam pravi, ni bilo kaj prida vseh, pa ni nič pomagalo. Tako je bil nekaj časa mojster v oddelku, kjer so izdelovali moške čevlje in ženske salonorje. Potem pa je odšel najprej za kontrolorja v oddelku, kasneje pa v glavno skladišče, kjer je že delal Slavko Sedej.

»Franc Gantar je prišel v oddelk vsak dan, si ogledal proizvodnjo in zlasti kvaliteto obutve in če je opazil kakšno napako, ni rekel delavcem ničesar, sklical je le nas od-

govorne in rekel: »Možakarji, bomo tako delali?«

»Kasneje, ko sva v skladišču družno delala s Slavcem, sva morala ugotovljati vzroke škarta in bremeniti oddelek, ki je zakrivil napako.

Imeli smo malo reklamacij, tako z domačega tržišča, kakor tudi iz izvoza. Sicer pa sva čevlje z napakami vračala kontrolorjem v oddelk. Kot se spominjam, je bilo največ težav prav zaradi materiala, premajhne natančnosti... In tako je šlo do upokojitve pred dvajsetimi leti.«

Ladik tudi potem ni miroval. Lotil se je raznih opravil, sedaj pa že šest let ureja del krajevnih cest, kjer mu je nekaj časa pomagal Lovro Žitko, tudi naš upokojenec.

Ob svoji petinsedemdesetletnici razmišlja takole: »Spremljam vaše delo, najbolj preko časopisa, in poznam vaše težave; vesel sem tudi uspehov, ki jih ni malo, posebno še glede na težke razmere. Želim, da bi bilo tako še naprej!«

Nejko Podobnik

Obstoj fužin in rudarstvo v gornji Poljanski dolini

Ivan Reven

O tem piše profesor Alfonz Müllner:

»30 km od Bischof-lack Škofje Loke leži na visoki planoti, na katero se vzpnemo od Fužin, mimo soteske in vodopadov reke Sore v industrijsko vas Žiri, iz katere čevljarji in čipkarice izvažajo svoje izdelke po svetu. Dolina se tu močno razširi in močvirna zemlja dokazuje, da je bilo tu nekoč jezero.

V Žireh se cesta odcepi od toka reke Sore v zahodno smer, preko razvodnice med Jadranskim in Črnim morjem, preko Ledin v Idrijo. Reko pa potem zasledujemo od tu naprej proti jugu, do njenega izvira v Brekovski dolini (Brekovcatale). Približno eno uro in pol peš hoje in pridemo do ugledne kmetije Novak, po domače Jurjavčič; še 10 minut naprej, tesno ob desnem bregu Sore leži na posestvu kmeta Puca (Potza) majhna trata, dolga 300 in široka 20 do 24 korakov. Po izročilu naj bi bila na tem mestu livarna zvonov, v kateri naj bi vili zvon za uro in

pol hoda oddaljeni Zavratac, ki leži zgoraj na hribu.

Opomba: Tu se že omenja cesta med Trebijo in Žirni in dalje do Idrije, medtem ko so cesto proti Brekovcam in Logatcu zgradili tik pred prvo svetovno vojno. Znano je, da so cestno povezavo med Vipavsko in Idrijo in med Idrijo in Žirni uredili Francozi po letu 1812, ko so bili v naših krajih, ob prisili in obvezni tlaki in prehrabnih dajatvah okoliških prebivalcev. Tovorna cesta iz Vipavske, preko Godoviča-Zavratac, Žirov in Žirovskega vrha do Gorenje vasi tu ni več omenjena).

Pisec Müllner nadaljuje:

Ko sem obiskal to mesto, sem sredi zapuščene travnika najprej našel 24 korakov dolg in 13 korakov širok kup kamenja, obraščen z drevjem. V njem zakopana žlindra dokazuje, da so to razvaline podrté topilne peči.

Približno 100 korakov naprej naletimo na temelje stanovanjskih poslopij in podobnih gradenj. Zidovje je kamnito in ometano z lepo malto, ki je pomeša-

na s koščki opeke. To je značilno za italijanske zidarje, ki so zidali v teh krajih.

Fužina je vsekakor nastala že zelo zgodaj, dolgo pred karolinško organizacijo (Carolingische organisatio), ker je bila v letu 1543 že omenjena. V inventuri trgovca Petra Kropshauzerja iz Kranja, s 4. septembrom 1543 omenja aktivo devetino rudnika v Wrukiaowitz.

Torej je tu, podobno kot v Hobovšah, obstajala delniška družba. Kot ustanovitelja obrata omenja Hans Heinricher svojo ga očeta Jakoba. Verjetno pa je le on spremenil obrat iz kmečkega talilnega ognjišča, ko je bilo že nekaj časa zapuščeno, v Brekovsko peč.

16. februarja 1550 je zapisal Junauer, da bo obrat v Idriji propadel, če ne bo več obratoval in ga ne bodo vzdrževali, ter pripomnil, da se podobno dogaja z Breškansko pečjo v Brekovcih (Wrekouiz) v pomoč obratu na Khobel, ker so opustili delo, so stroji zapuščeni, mehovi porezani in vigenje že deloma porušeni.

V Loškem graščinskem urbarju iz leta 1560 je zapisano, da je kupil Hans Heinricher (ta je omenjen že v železarskem obratu v Hobovše) od Ivana (Johana) Zimmermana hišo, fužino in žago. Razen tega je kupil še eno kočjo od Pivka, eno od Cerarja, eno pa

je zgradil sam. Iz istega urbarja so razvidne tudi obdavčitve, kjer se omenja, da je plačal Jakob Heinricher, oče Hansa Heinricherja, od hiše in rudnika v Brekovcih 3 marke ali fl., od žage, ki jo je kupil od Ibana Zimmermana ter od kovačnice in treh najemniških hiš 32 kron. V januarju 1578, kmalu po uvedbi nove razdelitve rudnikov, s katerim so dohodek rudnikov odvzeli zemljiškim gospodom in ga proglasili za regal, to je vladarju pridržana pravica, je bil rudnik v Brekovcih vzrok spora med zemljiškimi lastniki in dvorom. V poročilu cesarjeve kranjske deželne vlade je razvidno, da se je hotel škof s silo polastiti rudnika, tlake iz menjave v gospodarstvu Loka in nastaviti topilniškega mojstra.

Kako dolgo je delal obrat v Brekovcih ni zapisov. Leta 1612 ni več omenjen. Leta 1612 pa ga nadsodnik Seler opisuje kot propadlega in zapuščene. Tudi o fužinah ali hubljah, ki jih opisuje leta 1590 Junaver, ni znani nič določenega.

Rudo za peč so v Brekovcih pridobivali zadaj za fužino, kjer so »pod Klancem« in »pod Vrsnikom« nahajališča rjavega manganova.

(se nadaljuje)

Iz olimpijskega Sarajeva v Žiri

Naši kolesarji, ki smo jih predstavili že v prejšnji številki, so se letos odpravili na propagandno potovanje iz olimpijskega Sarajeva na 1000 km dolgo pot proti Žirem. Na svoji poti so obiskovali naše prodajalne.

Objavljamo del spominov Staneta Stanonika.

Sama vožnja po celotni trasi je minila v res prijetnem prijateljskem vzdušju in disciplinirani vožnji. Da ni bilo dolgočasno so poskrbeli najmočnejši z letelimi cilji, seveda če je prometna situacija to dopuščala. Daljše klance smo izkoristili za pravcate gorske dirke. Med kolesarjenjem po celotni trasi, razen seveda doma, so bili kolesarji izredno redki, skoraj kot izumrli. Vse bi dali na prste obeh rok. Tako je naša mala kolesarska karavanica s spremljevalnim vozilom vzbujala veliko pozornosti in zanimanja.

Namen naše akcije ni bil le športno-rekreacijski, temveč tudi predstavitev naše tovarne in izdelkov, združeno z obiskom devetih prodajaln.

Že začetek v Sarajevu je bil nadvse spodbuden. Pločnike na ulici je zatrpala množica ljudi,

ki so se ob 14^h vračali domov z dela in prisluhnili naši akciji. Že doma sestavljen krajši, a jednat opis naše delovne organizacije je po zvočnikih prečital Adolf in nato malodane profesionalno vodil krajši kviz na to temo. Po odgovorih sodeč so prisotni z zanimanjem prisluhnili naši akciji. Propagandni material: nalepke, prospekte in podobno, sploh ni bilo potrebno ponujati. Vse kar smo imeli s seboj, bi lahko oddali že v Sarajevu. Tak odmev pa je bil posledica tega, da je sarajevski radio že prej poročal o naši akciji. Poleg vsega tega je naš prihod v Sarajevo snemala tudi televizija in zvečer v športnih poročilih za vse jugoslovanske TV postaje predvajala tudi krajšo reportažo.

Nadvse zanimivo in uspešno smo program izvedli tudi v Zadrju. S posebnim dovoljenjem

smo lahko s kombijem prišli v stari, zaščiteni del mesta, kjer je naša prodajalna in celo na glavni trg pred mestno hišo in tako postali tarča tudi za tuje turiste. Kljub dežju je akcija lepo uspela v Novem mestu.

Poznal pa se je že drugačen, severnjaški temperament. Mimoidoči so prisluhnili našemu programu, za sodelovanje na kvizu pa je bila razgreta le mladež.

Poleg že opisanih smo obiskali prodajalne še v Mostarju, Splitu, Šibeniku, Karlovcu in Metliki. Povsod smo bili prisrčno in gostoljubno sprejeti. V Sarajevu II so nas počastili z veliko kolesarsko torto, v Splitu pa je izrekel kolektiv prodajalne dobrodošlico z nageljni.

Nikakor ne smemo izpustiti delo našega spremstva Zorana

in Ivica. Skrbela sta za pripravo leteče kolesarske malice, med vožnjo delila sokove, katere je prispeval Fructal. Pred zaključkom etape sta pohitela naprej in na cilju so nas že čakali ključji za sobe in varno skrbela za kolesa. Skratka, na nas je bilo le, da uspešno kolesarimo, vse ostalo pa na plečih spremstva.

Za konec velja zahvala vsem, ki so nas podprli in omogočili izvedbo te akcije v domačem kolektivu, pa Fructalu in Leku. Po odmevnosti na radiu, televiziji in propagandnih akcijah — kviz — je uspeh zagotovo dosegla.

Mi pa smo že pozabili na trde noge in boleče zadnjice, na dež in smrdljive sajaste izpuhe. Te kilometre bomo še naprej bogatili in izkoristili, da bomo uspešno vozili za naše drese na tekmovaljih, ki so pred nami.

8.000 ur za novo cesto

Vaščanom Breznice so priskočili na pomoč tudi nekateri krajanji Žirov

Že več let je, odkar so vaščani Breznice ugotovili, da stara cesta, zlasti pozimi, ne ustreza več.

Začeli so načrtovati gradnjo nove ceste, ki bi jo lahko speljali po pobočju za Tabrom.

Krajevna skupnost Žiri jim je kmalu priskočila na pomoč, prav tako gozdno gospodarstvo, pa Kmetijska zadruga... »Največje breme pa je ostalo na naših plečih,« se spominja Oton Žakelj, ki je eden najprizadevnejših.

»Načrte nam je pomagal izdelati neki inženir iz Logatca. Prvo leto smo nato traso obdelali z buldožerjem. Moram reči, da smo traso tudi spotoma nekoliko prilagajali. Potem pa je bilo treba pljuniti v roke in se lotiti raznih ročnih del: urejevanje cestišča in okolice, odtokov, jaškov, nasipanje. Pokazala se je velika složnost vaščanov in ob pomoči krajevne skupnosti, ki je letos

za več kot 2,5 km dolgo cesto namenila 3 milijone din, in drugih, so sedaj groba dela pri kraju in cesta je pravzaprav že povsem vozna.

»Opravljenih je bilo okoli 8.000 delovnih ur in okoli 2.000 traktorskih. Uredili smo si priročni kamnolom, kjer smo dobili material za nasutje ceste (okoli 1000 m³). Lahko povem tudi, da so na cesti delale tudi ženske in otroci, ki so, na primer, sami zabetonirali vse jaške. Dela je sicer še veliko, toda z združenimi močmi bomo zmogli.«

Vaška solidarnost je torej spet obrodila bogate sadove. Vaščani Breznice so si na tak način uredili še marsikaj drugega: vodo, elektriko in nazadnje še telefonijo.

Vse to skupaj bo veliko pripomoglo k povezavi vasi z Žirimi, k napredku in boljšemu življenju vaščanov.

N. P.

Še zadnji večji vzpon pred ciljem v Cestah pri Logatcu

Kolesarji se vračajo utrujeni, toda zadovoljni

Prostorsko planiranje v Žireh

Če vprašamo: zakaj ne bi sprejemali urbanistične dokumentacije samo za Žiri, če je že vse pripravljeno? ni odgovora

Ko govorimo o prostorskem načrtovanju, se naslanjamo na osnovni dokument, ki urejuje to področje — urbanistični načrt.

V letih 1983/84 naj bi izvršili novelacijo (prenovitev) urbanistične dokumentacije, vendar se je to delo zavleklo zaradi interventnega zakona o kmetijskih zemljiščih. Potrebno je bilo namreč uskladiti kategorizacijo zemljišč z novim zakonom in urbanistično dokumentacijo. To za področje Žirov dela Projektivni atelje Idrija, ki je vso dokumentacijo pripravil že v lanskem letu do faze, ko bi jo lahko potrjevali in sprejemali.

V občini je bilo najprej rečeno, da bomo dokončno sprejemali za celotno občino v letošnjem letu, nato pa je obljubljeno za leto 1986, čeprav mislim, da za nekatera področja občine še danes dokumentacija ni pripravljena do take mere, da bi jo lahko sprejemali. Za ostale predele občine strokovno obdelujejo dokumentacijo drugi. In na vprašanje, zakaj ne bi čimprej sprejeli urbanistično dokumentacijo samo za področje Žirov, če imamo že vse pripravljeno, ni odgovora.

Družbeno sprejeta in veljavna urbanistična dokumentacija bi namreč olajšala delo pri prostorskem planiranju in razvoju in seveda tudi pridobivanje vseh potrebnih dovoljenj pri raznih gradnjah.

Iz tega osnovnega problema izhaja vrsta težav, ki bi bile lahko manjše pri urejeni osnovni dokumentaciji.

Poglejmo na kratko kako urbanistični načrt Žirov prostorsko opredeljuje nekaj glavnih funkcij:

— Stanovanjske soseske (blokovna gradnja) naj bi se širile na področjih ob Jezernici (soseske S7 in S3). Tako naj bi najprej pričeli z gradnjo blokov v soseski S7, to je na področju za Jakobom Frelhom ob Jezernici do »Blažontarja«. Ta izgradnja je v fazi priprave dokumentacije (izdeluje projekte blokov) in pridobivanja zemljišč ter njih komunalno urejanje. Poleg blokovne se predvideva individualna gradnja predvsem na področjih ob cesti Jurišnega bataljona (od »Umaga« v nadaljevanju No-

vovaške ceste in na začetku Plastuhove grape. Drugo področje, ki je že razparcelirano, je v Rakulku. Poleg »plomb« (posameznih parcel) v naselju, ki jih je po nekaterih podatkih okrog trideset (v zasebni lasti, vendar lastniki ne zidajo in ne prodajo drugim v uporabo), je dolgoročno rezerviran prostor za individualno gradnjo na pobočju nad »Skalarjem«. Vsa našeta področja se bodo urejevala z zazidalnim načrtom na osnovi sprejete urbanistične dokumentacije. Možno bo zidati tudi ob cesti Žiri—Škofja Loka, vendar se bodo tudi ta področja urejala z zazidalnimi načrti.

Druga važnejša gospodarska dejavnost, ki je opredeljena v predlogu urbanistične dokumentacije, je industrijska cona, ki že dobiva začetno podobo.

To je na travnikih med Račevo, Soro in Rakulkom. To področje tudi že urejuje zazidalni načrt.

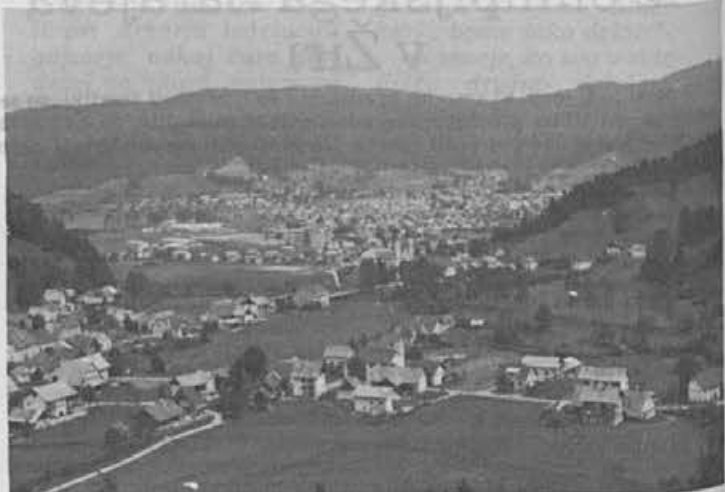
Področje komunale je načrtovano za vsa strnjena naselja, to je za kanalizacijo in vodovod.

Znano je, da v Žireh v sušnih obdobjih ni dovolj vode, poleg tega pa jo je potrebno še klorirati. Zaradi tega pospešeno iščejo nove vire kakovostne pitne vode. Tako so že predlagali novi viri vode: zajetje pri Mlinarju, vrtine pod Klanom, možna zajetja na travniku za osnovno šolo in na Ledinici.

Kanalizacija med Račevo in Rakulkom je v glavnem zaključena, odprt problem pa ostaja še v naseljih Dobračeva in Nova vas, najbolj pereč problem pa je področje starih Žirov. Projekti so izdelani, vendar jih je potrebno pregledati in uskladiti z regulacijo Sore. Za del kanalizacije, ki se ne spreminja zaradi regulacije, pa naj bi takoj pridobili dovoljenja in soglasja.

Kdaj bo prišlo do gradnje, je odvisno od denarja, kar pa je v tem trenutku še neznano. Dogovorjeno je že tudi, da bo način gradnje isti, kot je bil na drugih področjih med Račevo in Rakulkom — v sodelovanju s krajani.

Naj ob tem opišem še problematiko v zvezi z odvozom odpadkov. Način pakiranja in odvoza smeti bo nespremenjen, vendar se na tem področju obeta nekaj

Škoda, da nismo tako načrtno kot sedaj, delali že pred desetletji

novega. Kajti KS Žiri ima precej stroškov (okrog 100 starih milijonov v letu 1984) za pokrivanje primanjkljaja, ki ga ima TOZD Komunala Škofja Loka pri pobiranju in odvozu smeti iz Žirov. Do primanjkljaja pride zaradi neplačevanja smetarine nekaterih krajanov. Uvedeno bo obvezno oddajanje in plačevanje smetarine. Na nekaterih mestih bodo postavljeni še kontejnerji za odpadke.

Poleg tega pa je za trde odpadke — sekundarne surovine (železo, papir, tekstil, steklo) predviden prostor v kamnolomu v Osojnici. Vendar so težave pri odvozu zaradi velike oddaljenosti in velikih stroškov, ki jih ima pri tem DINOS in tudi zaradi ceste, ki nas povezuje z občinskim središčem, ker Dinos ne more odvažati teh surovin s tovornjakom s priklopnikom, kar bi bilo morebiti še rentabilno.

O problemu, ki je sicer povezan z smetmi — Jezernica — pa naj povem, da smo v lanskem letu staro smetišče drenirali in vse vode (studence) ob Cesti Jurišnega bataljona pod Žigonovim gričem po ceveh direktno speljali v Jezernico, tako da skozi smetišče odteka samo površinske vode. Ne vem ali so rezultati že vidni, po prvih izglelih pa se v Jezernico že vrača življenje. O tem, če je to res, bi verjetno več vedeli krajani, ki živijo v neposredni bližini Jezernice.

Center Žirov ostaja po novem urbanističnem načrtu nespremenjen in ga urejuje zazidalni načrt Centra Žirov, na prostoru pred Zadržnim domom, do potoka Jezernice in na spodnji strani ceste do »Bahača«.

Na zaključku naj še povem nekaj o športno-rekreacijski coni. Za letno športno rekreacijsko cono je rezerviran prostor v Maršaku na področju ob Sori. Ta predel urejuje že izdelani zazidalni načrt, ki pa še ni sprejet. Tu naj bi bil nogomet, tenis, kegljanje, plavalni bazen.

Za zimsko-športno rekreacijo pa je namenjeno področje Goropek z dolino Račeve. Na tem področju se predvidevajo alpsko-smučarski tereni, tekaške proge in skakalnice.

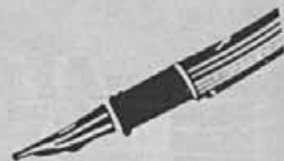
Naj ob tem povem, da se trenutno pripravlja gradnja vlečnice iz Račeve v Goropeke, s čimer bi dobili Žirovci dokaj dobre pogoje za alpsko smučanje in ne bi bilo potrebno obiskovati drugih smučišč. Dobiti pa bo treba še soglasja lastnikov zemljišč, po katerih bi potekala vlečnica s progo.

Omenim naj še regulacijo Sore, ki poteka po načrtu, kot je razvidno iz poteka del na regulaciji in o cestnih povezavah, ki ostanejo v tem trenutku še problematične, kot vsi vemo.

Izjema je cesta na Breznico, ki se počasi zaključuje in most Brekovec, ki je v zaključni fazi izgradnje.

To so v kratkem vse prostorske funkcije z njihovo problematiko, ki jih zajema prostorsko planiranje z urbanistično dokumentacijo.

Janez KOSMAČ

Dopisujte

TO JE NAŠ KRAJ

Več kot štiristo novih telefonov do krajevnega praznika

Kabli so vendarle odprli zeleno luč za dokončanje večletne akcije — izgradnje telefonije na Žirovskem, ki pomeni hkrati tudi povezavo centra naselja z obrobni vasi, zaselki in posameznimi domačijami.

Dare Jurca: do 23. oktobra bodo lahko telefonirali vsi

v teh časih res izreden problem, je pripovedoval Dare Jurca, ki vodi dela pri gradnji telefonije.

»Da bi prišli do zadostne količine kablov, je bilo treba v tovarno pripeljati okoli 13 ton bakra, kar je uspelo ob izdatni pomoči Janka Smoleta.

Fizična dela na terenu so tekla brez težav, saj so ljudje ponekod opravili celo več ur, kot je to po pogodbi, le v zadnjem času je včasih težavno dobiti ljudi, čeprav je še veliko tistih, ki so dolžni opraviti ure.

Kako pa naprej?

»Pred nekaj tedni smo dobili zadnje količine kablov, tako da tehnična ekipa lahko nadaljuje z delom, za kar pa je tudi potrebno nekaj mesecev.

Zakaj pa ne priklapljate telefonov na tistih področjih, kjer so instalacije že urejene, se mnogi sprašujejo?

»Ko bodo končana vsa instalacijska dela, bodo v štirinajstih dneh priključeni vsi novi telefonski naročniki.

Treba je namreč vedeti, da komisija PTT, ki bo stvar pregledala, ne more prihajati v Žiri za vsako traso posebej. Na vsak način pa lahko zagotovim, da bodo Žirovci dobili telefone do krajevnega praznika, če bo šlo vse po sreči, morda še kak dan prej,« je zaključil svoje razmišljanje Dare Jurca.

N. P.

Spet napredek pri gradnji gasilskega doma v Račevi

Ugotovilo se je, da so nekateri kamniti zidovi toliko deformirani, da so na meji stabilnosti. /močne izbokline izpadli kamni in previsi/.

Betonaki podporni zidovi so so v večini dolžine močno načeti. Na večjih površinah betonakih zidov se je odkrila plast betona do dve tretjini betonskega zidu.

- POSEBANJE VOZIŠČA**
Na predlaganem odseku se je vozišče posešlo oz. splazilo tako, da se je nivo leta ceste znižala za približno en meter od prvotne lege. Predat vnik CH Kranj pove, da se to splaznje v zadnjem času še pospešeno povečuje. Takšni mestni sta pri avtobusni postaji — Pučine in v Maharjevi grapi. Izrazito poseganje vozišča je v obeh primerih v dolžini približno 30 m.
- PRČNI PROFIL IN SMERNI POTOK CESTE**
Vozišče ceste je široko od 3,5 m do 5 m. Ceste ima majhne horizontalne krivine, brez pr vih predhodnih. Prčni sklon vozišča je zaradi posebkov, splaznje in deformacij zidov zelo različen in ne ustreza predpisom.
- STANJE VOZIŠČA**
Zgornji usloj vozišča je popolnoma dotrajan, kar kažejo vzdolžne in mrežaste razpoke n vsej asfaltni površini. Na cesti ni urejeno odvodnjavanje.
- PROMETNA VARNOST**
Na osnovi navedenega se ugotavlja, da je stanje kritično in ogrožena prometna varnost. Republiški inšpektor za ceste opozori, da je pred časom izdal upravitelcu Republiški skupnosti za ceste odločbo za namestitvev odbojnih ograj n najkritičnejših mestih tega odseka, ki pa še sedaj niso postavljene. Komisija ugotavlja, da je obstoječe stanje ceste tako, da je na gotovih mestih potrebno najprej urediti cesto, šele nato bo možno montirati ograje.
- PODATKI O PROMETU**
Predsednik komisije za družbeno planiranje in urejanje prostora tov. Jenko pove, da je na cesti dnevno v vsako smer 15 rednih avtobusov oz. skupaj 30, ki prepeljejo dnevno 1200 potnikov v obe smeri pri čemer je najhujša nevarnost ob konicah, ko je v 12 telken avtobusu 70 in več potnikov, kar predstavlja dodatno obremenjitev 5 do 6 t. na posamezni avtobus. Ves tovarni promet za potrebe industrije, ki ima cca 2300 zaposlenih.

ZAKLJUČEK

Komisija ugotavlja, da je stanje ceste tako, da ne bi bilo gospodarsko sanirati posameznih kritičnih mest, temveč bi bila potrebno pristopiti prioriteto k celotni rekonstrukciji kritičnega dela ceste na celotnem odseku ceste Trebija-Sela. V kolikor se bo rekonstrukcija ceste vršila v etapah je treba na preostalem delu ceste namestiti varnostne ograje in popraviti obstoječe ograje.

Zapisnik je sestavljen v 6 izvodih od katerih prejme

1 izvod	Republiški inšpektor za ceste
1 "	CH Kranj
2 "	Izvršni svet BO Škofija Loka

/ . /

Prometni inšpektorji, miličniki, vozniki in še kdo, ste se že kdaj vprašali: kaj če pride do nesreče?

Malo nenavaden naslov za sestavek, ki naj bi spodbudil dogovarjanja o rekonstrukciji ceste Trebija—Žiri, kajne?

Toda položaj je res kritičen, o čemer priča tudi del zapisnika, ki ga objavljamo.

Ob tem pa beremo po časopisih, da ni denarja, da bo treba uvesti celo enosmerni promet, ker bo treba sredi ceste postaviti varnostne ograje, da nevarnost ne bi bila še večja.

Tudi govorice, ki so poleti morda res malo manj preverjene, dodobra pa razgrejejo ne le vročeglavce, temveč tudi tiste z jeklenimi živci, da se načrti sploh ne izdelujejo, ker jih ni še nihče plačal (gre za 8 milijonov din), ko na drugi strani odgovorni vedo povedati, da so načrti že izgotovljeni.

Kakorkoli je že res, zanesljivo je, da bo cesta draga, tudi za Ži-

rovce, saj se že javno govori, da bi precejšen del sedanjih sredstev krajevnih skupnosti namenili za cesto.

Pri tem je nekaj zanesljivo neopravičljivo; prvič, da nihče od Žirovcev ne ve, za kakšno cesto sploh gre, in drugič, kako bomo reševali desetine težav, ki smo jih do sedaj komajda, ob polnih 4 % od bruto OD, če bo šlo več denarja za cesto.

S tem ne mislim reči, da Žirovci za cesto ne bi prispevali; to je bilo jasno od vsega začetka; napak je to, da nam bi nekdo »zgradil bajto, ne da bi mi vedeli, kakšna bo in koliko bo stala« ...

Za vročim, toda za nekatere zaspanim poletjem, se očitno obeta še bolj vroča, glavobole povzročujoča jesen.

Nejko Podobnik

